

A SZAKDOLGOZAT TARTALMI KIVONATA

Havasszépe (*Rhododendron spp.*) fajok, fajták magyarországi felhasználásának helyzete és lehetőségei

Móricz Ágnes – FD4PMV

Kertészmérnök Bsc, IV. évfolyam

Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

Belső témavezető: Dr. Neményi András Béla, tudományos főmunkatárs - MATE

Szakedolgozatom témájának a Havasszépe (*Rhododendron spp.*) fajokat, fajtákat választottam, mert szerintem az egyik legszebb növényfajok közé sorolható ennek a nemzetségnek a növényei. Szépségük ellenére azonban viszonylag kevés információt tudtam ezekkel a növényekkel kapcsolatban, ezért is akartam elkezdeni a *Rhododendron*-okkal foglalkozni és tanulmányozni őket. A dolgozatomban összegyűjtöttem a nemzetséghez kapcsolódó több magyar és angol nyelvű szakirodalmat, melyek közül *Flora the garden bible* című könyv (Gordon 2003), és a *Lomblevelű díszfák, díszcserjék kézikönyve* című könyv (Tóth 2012) volt nagy segítségemre. Ezekből a könyvekből nagyon sok hasznos ismeretanyagot gyűjtöttem ki.

Dolgozatomban a szakirodalmak összegyűjtése és feldolgozása mellett kutatómunkát, adatgyűjtést végeztem arborétumokban (Jeli, Kámoni, Vácrátót) és kertészetekben. A legjelentősebb és leghasznosabb információval a Jeli Arborétum szolgált. Más arborétum nem rendelkezett használható adattal a *Rhododendron* fajokkal és azok fajtáival kapcsolatban. A Jeli Arborétumban több fotót is készítettem a növényekről, illetve kaptam a *Rhododendron*-okról egy faj és fajtalistát, hogy milyen növények találhatóak a kertben. Ennek a listának a feldolgozása során megállapítottam, hogy az arborétumban javarészt örökzöld *Rhododendron* taxonok találhatóak, amiknek százalékos aránya 64%. A lombhullató fajok, fajták csak 34%-ban voltak jelen az arborétumban. Az arborétumból kapott adatokból azt is ki tudtam elemezni, hogy milyen színű fajok és fajták gyakoriak a kertben. Kiderült, hogy legnagyobb arányban a rózsaszín (36%), a lila (27%) és a fehér (23%) színű fajok és fajták voltak jelen az állományban, ezeket a narancssárga (9%) és a citromsárga (5%) színű *Rhododendron*-ok követték. Ezeket az elemzéseket diagramokon szemléltettem.

Emellett felkerestem 15 jelentősebb növény kínálattal rendelkező kertészetet az országban. Ebből négy kertészet *Rhododendron* faj és fajtáinak kínálatát tudtam kiértékelni, mindössze ennyi kertészettől kaptam használható információt. A kertészetek fajait és fajtáit egy táblázatban összesítettem. Megvizsgáltam, hogy a kertészetek mennyi örökzöld és mennyi lombhullató fajt, fajtát árusítanak. A kiértékelés során kiderült, hogy a legtöbb kertészet örökzöld fajokat és fajtákat árusít, lombhullató nagyon kevés van a kínálatban. Kielemeztem, hogy mely fajták gyakoriak és mindenhol előfordulóak a kertészetekben. A leggyakoribb fajták a 'Catawbiense Grandiflorum', 'Chuningham's White', 'Nova Zembla' és a 'Roseum Elegans' volt. Az adatok feldolgozása során a színek szerinti megoszlást is megnéztem a kertészetekben külön-külön és összesítve a kertészetek között. A legnépszerűbb szín a rózsaszín volt, ezt követte a lila, piros, fehér, citromsárga majd a narancssárga szín.

A kapott adatokból és eredményekből azt a következtetést vontam le, hogy mind az arborétumban és mind a kertészetekben az örökzöld *Rhododendron* fajok és fajták a gyakoriak. Szín szerinti megoszlás alapján pedig a rózsaszín és a lila volt a legmeghatározóbb szín mindenütt. Ebből arra következtethetünk, hogy ezek a fajok és fajták talán ellenállóbbak, jobban eladhatóak, kevésbé igényesek, díszítő értékük talán nagyobb, mint a többi fajé és fajtáé.

A dolgozat adatainak kiértékelése után javaslataim a következők voltak:

- megfelelő szakértelemmel egyes közterületek fenyőfoltjainak *Rhododendron* fajokkal és fajtákkal való beültetése, ezzel színesítve a közterületek növényvilágának változatosságát
- kiemelt ágyások kialakítása, ahol biztosítani tudjuk a növények számára megfelelő közeget
- mésztűrő *Rhododendron* fajok, fajták alkalmazása, amik talán jobban bírják a kevésbé savanyú talajokat

Ennek eredményeként jobban elterjedne és megismerhetnénk ezt a nemzetséget hazánkban. Lehetőséget adna bővíteni a közterületek növényállományát, hogy változatosabb legyen a növényvilág. Ezáltal nem csak az arborétumokban lehetne találkozni ezekkel a fajokkal és fajtákkal.